

חרדים למגוון התעסוקתי - העסקת חרדים כדוגמא ליישום אתיקה ואחריות תאגידית באינטל

ישראל

מאת: רויטל ביתן - מנהלת אחריות תאגידית אינטל ישראל

השנה מציינת אינטל ישראל ארבעים שנה לפעילותה בארץ. אנו גאים מאוד בהישגי החברה, אך לא פחות בתרבות הארגונית שהטמענו עם השנים, אשר מדגישה ערכים של אתיקה ושל אחריות תאגידית לא פחות משהיא מדגישה ערכים עסקיים.

אינטל היא חברה שוויונית במהותה. אנו רואים בהעסקת מגוון עובדים מכל שכבות ומגזרי החברה הישראלית, לא רק צורך קיומי, אלא גם מנוף לצמיחתנו העסקית. למעשה, אנו מאמינים שמגוון בתעסוקה הוא המנוע לחדשנות וליצירתיות של החברה. כחברה גלובלית, אנו רואים בגיוון - Diversity - חלק מהותי מערכי החברה ופועלים לקידום שוויון הזדמנויות בתעסוקה בקרב אוכלוסיות מגוונות. ערך הגיוון מיושם הן בתהליכי הגיוס והן בתהליכי פיתוח וקידום המשאב האנושי.

אינטל ישראל היא חלק בלתי נפרד מהרקמה האנושית של החברה הישראלית, שהינה פסיפס של מגזרים שונים הנבדלים זה מזה במין, מוצא אתני, דת ועוד. ישראל הינה חברה רבת-תרבותית, המאפשרת לנו להעסיק אנשים מרקע מגוון ובכך לתמוך ביעד הממשלתי לשילוב אוכלוסיות ששיעור השתתפותן נמוך בשוק העבודה. אנו מאמינים כי במקום עבודה הטרוגני ישנם יתרונות עסקיים רבים. אנחנו שואלים את עצמנו מה ייחודי בדמוגרפיה הישראלית ואיך ניתן לנצל אותה נכון. חברה בה עובדים זה לצד זה "צברים", עולים חדשים, ערבים וחרדים היא מקום עבודה מעניין ומהנה יותר לעובדים ויצירתי ויעיל יותר למעסיקים.

מאמינים במגזר החרדי

המגזר החרדי הינו אחד המגזרים המרכזיים בחברה הישראלית. מאז שנת 2009 מקדמת אינטל העסקת חרדים וחרדיות. הפעילות החלה עם גיוס חרדיות, בוגרות בית יעקב והנדסאיות מוסמכות לבדיקות תוכנה. בהמשך הדרך נוספו תחומי מיקוד של פיתוח תוכנה, והתכנית התרחבה גם להעסקת גברים חרדים. חלק מהעובדים מועסקים ישירות על ידי החברה וחלקם עובדי מיקור חוץ היושבים פיזית בקמפוס אינטל. במפעל אינטל בירושלים ישנן קבוצות נשים חרדיות שעובדות במתחם נפרד המאפשר להן מענה לצורכיהן כקבוצה ייחודית. זאת, בנוסף למהנדסים רבים אחרים שמשולבים במרכזי הפיתוח והייצור בכל רחבי הארץ. אחת הדוגמאות הממחישות באופן הטוב ביותר את הצלחת היוזמה, באה לידי ביטוי בסיפור הבא: בשנת 2012 ערכה אינטל ישראל את תחרות התכנות השנתית שלה. יותר מ-100 מתכנתים מאינטל השתתפו בחידות תכנות שונות מתשע בבוקר עד חצות בלילה. המטרה הייתה למצוא את המתכנת המהיר ביותר. מי שזכתה במקום הראשון וגברה על בוגרי 8200, הייתה מהנדסת חרדית, בוגרת בית יעקב שעובדת באינטל.

Win-Win-Win

העסקת עובדים חרדים הינה מודל בו כולם יוצאים נשכרים: הן המדינה, הן החברה והן העובד או העובדת. כחברה שרואה את עצמה כאחד ממנועי הצמיחה של הכלכלה הישראלית, מרגישה אינטל חובה לפעול כפי שמחייב האינטרס הציבורי. לצירוף של חרדים אל כוח העבודה יש משמעות דרמטית בהאצת הצמיחה של המשק הישראלי. מעבר לגידול בתוצר, תוספת של אלפי שקלים בחודש לעשרות אלפי בתי אב משפיעה על הצריכה, מצמצמת את התלות בשירותי הרווחה ומוסיפה הכנסות למדינה.

חלקים נרחבים מהמגזר החרדי משתייכים למעמד סוציו-אקונומי בינוני-נמוך. כתוצאה, הצורך בעבודה ופרנסה הוא צורך משמעותי, מה שמוביל ליציבות תעסוקתית ולנאמנות גבוהה למקום העבודה. מדובר בכוח אדם שהוא לרוב איכותי מאוד, בעל כושר למידה גבוה ומוסר עבודה. העסקת הנדסאים חרדים הינה תחליף להעסקת מהנדסים במדינות בהן עלות השכר נמוכה, כפי שמקובל בחברות היי-טק רבות בישראל. הודות

לכך, נהנית החברה מעלות שכר נוחה יותר, אך גם יוצרת משרות בשוק המקומי שאחרת היו עוברות אל מעבר לים בניגוד לאינטרס הלאומי.

האוכלוסייה החרדית מצידה, נהנית מהאפשרות להתפרנס בכבוד בחברה איכותית שנבחרה בפעם השביעית ברציפות כחברת ההיי-טק שהכי טוב לעבוד בה (BDI-Coface). העבודה בחברה אינה פוגעת בצרכים הייחודיים של החרדים והם זוכים ליחס מכבד ולמענה הולם לצרכיהם. במיוחד ראוי לציון בהקשר זה התועלת הצומחת לנשים חרדיות הנהנות מהעצמאות, ההגשמה העצמית וההעצמה אשר מאפשרת להן היציאה לעבודה. העובדים החרדים אשר משתלבים בעבודה בחברה מהווים דוגמא לדו קיום מוצלח בין חילונים לחרדים ותורמים לשינוי התדמית של החרדים כמי שאינם תורמים לחברה ונמצאים מחוץ למעגל העבודה.

העסקת חרדים – האתגרים

חשוב לציין כי העסקת חרדים אינה נטולת אתגרים. בין האתגרים עמם אנו מתמודדים ניתן למנות:

- שילוב חברתי - לדוגמא קיום אירועי צוות שיתאימו גם לעובדים חרדים.
 - פערים בהשכלה גבוהה - למרבית הנשים יש השכלת הנדסאי בלבד ואצל הגברים החוסר הוא אפילו עמוק מכך. בנוסף - אנגלית היא מכשול לחלק מהמועמדים.
 - התאמת הסביבה - התשתית הפיזית (כשרות, מקום תפילה) ושאלת ההפרדה בין המינים.
 - פערים תרבותיים - לדוגמא, שיחות משוב הן נושא מסובך בקרב האוכלוסייה החרדית עקב החשש מלשון הרע והאיסור לדבר רעות על אדם אחר.
- במהלך השנים התגבשו באינטל פתרונות שונים ויצירתיים לאתגרים אלה. כיום אנו יודעים כיצד להתמודד עם האתגרים בהצלחה ואפילו להפוך את החסרונות ליתרונות במקרים רבים.

איך עושים את זה נכון?

מספר גורמים מרכזיים עומדים בבסיס הצלחה של העסקת חרדים באינטל ישראל, בהם:

- **מערך גיוס והשמה** - בבואנו לגייס עובדים, אנחנו מחפשים כישרון בכל מקום בו הוא נמצא, והציבור החרדי אינו חריג בהקשר זה. אנחנו מבינים שהציבור החרדי ייחודי ולכן מתבצעת התאמה היכן שאפשר. עם זאת, גיוס החרדים לעבודה מבוצע ללא פשרות על רמת המועמדים. שיתופי פעולה עם ארגונים חיצוניים העוסקים בהשמת חרדים הינם מרכיבים חשובים בהגשת אינטל למגזר החרדי. לאינטל הכרות עמוקה וקשר עם המוסדות האקדמיים הרלוונטיים כמו הסמינרים להכשרת הנדסאיות, מכון לב, ואחרים המשמשים לצורך איתור מועמדים מתאימים. אינטל הינה חברה מובילה בקואליציית חברות ההיי-טק הלוקחות חלק בתוכנית "קמא-טק", שמטרתה שילוב חרדים בתעשיית ההיי-טק. אינטל מעבירה באופן שוטף משרות פתוחות ו"קמא טק" מעבירה לנו מועמדים מנוסים וסטודנטים לאותן משרות. בקמפוס נערכים אחת למספר חודשים סיורים של סטודנטים חרדים שנפגשים עם מהנדסים ושומעים על העבודה שמתבצעת בקמפוס, ועל אפשרויות התעסוקה. בנוסף, אינטל מגיעה לימי גיוס ייחודיים בהם אנו מפגישים בין סטודנטים למנהלים מאינטל וחושפים את הסטודנטים למגוון אפשרויות ההשתלבות בחברה.
- **דוגמא אישית של מנהלים** - אנו מעודדים את מנהלינו להעסיק עובדים מכל קצוות האוכלוסייה הישראלית ובמקביל מעודדים עובדים חרדים להתקדם לתפקידי ניהול כדי שהם בעצמם יהוו מודל לחיקוי ויגייסו בעצמם עובדים חרדים נוספים. במסגרת זו ארגנה אינטל קורס מנהלות ראשון מסוגו בתעשייה לנשים חרדיות הנכנסות לתחום הניהול בתעשיית ההיי-טק.

- **השלמת השכלה** - אנו מעודדים עובדים להשלים תארים ועובדים בשיתוף פעולה עם מוסדות חרדים על מנת שחומר הלימוד יהיה רלוונטי. קיים למשל שיתוף פעולה של אינטל עם האוניברסיטה הפתוחה, בתוכנית אותה יזמה אינטל בה נשים עם תואר הנדסאי משלימות לתואר מלא במדעי המחשב. בתוכנית לומדות, בין השאר, נשים חרדיות המועסקות באינטל. הלימודים נערכים בתוך או בקרבת קמפוס אינטל ירושלים, ואינטל הקימה תכנית מלגות ייעודית לעידוד הנשים הלומדות לתואר.
- **מענה לצרכים הייחודיים של האוכלוסייה החרדית** - אינטל משתפת פעולה עם רבנים כדי לוודא שהמסורת מכובדת, וכך לדוגמא מתבצעת הפרדה בין הנשים לגברים. במפעל אינטל ירושלים הוקצה מתחם ייחודי לעבודות חרדיות המעוניינות בכך.
- **חשיפת הפעילות בפני עובדים ומעסיקים פוטנציאליים** - אינטל ישראל עורכת סיורים באתרי החברה המיועדים ליצור הכרות מוקדמת עם אפשרות התעסקות בחברה. כך למשל נערכים סיורים לבנות שלומדות בסמינרים חרדים. במקביל מארחת אינטל מעת לעת חברות המעוניינות לראות כיצד פועלת תעסוקת חרדים באינטל על מנת לאמץ מודל דומה ומוצלח. בכך משפיעה החברה במעגלים רחבים יותר על חיזוק המגוון התעסוקתי במשק הישראלי.
- **שיתוף פעולה עם ארגונים וגופים** - אינטל משתפת פעולה עם גופים שונים בנושא העסקת חרדים. קיים שיתוף פעולה פורה עם משרדי ממשלה, הבא לידי ביטוי בין השאר בהגעתם של גורמי ממשל העוסקים בתחום למפגשי למידה באינטל. בין המבקרים גורמים בכירים בות"ת, בבנק ישראל ושרים. במסגרת ביקורים אלה עמדו האישים מקרוב על מודל העסקת החרדים הקיים באינטל, חסמים ואתגרים, התאמת סביבת העבודה והפתיחות הארגונית המאפשרת העסקת חרדים. הם אף שוחחו עם עובדים מהמגזר ומהם למדו בגוף ראשון על האתגרים וההצלחות. בתחום האקדמי נמצאת אינטל בקשר עם המועצה להשכלה גבוהה ועם מוסדות אקדמיים רבים אשר בין שורותיהם לומדים סטודנטים חרדים. שיתוף פעולה נוסף מקיימת החברה עם הגיוינט ועם גופים וולונטריים העוסקים בנושא העסקת חרדים (דוגמת עמותת תמ"ך, קרן קמ"ח ואחרים). מזה כ-5 שנים שאינטל מקיימת קשר פורה עם עמותת תמ"ך המתמקדת בקידום תעסוקה ומסחר במגזר החרדי. עיקר הפעילות הינה בפרויקטים חינוכיים בהן הכשרות בקהילה לנשים בתחום המחשבים, ולילדים באנגלית. בנוסף, מגיעות בנות סמינרים לסיורים באינטל הכוללים הרצאה על עבודה באינטל בכלל ובמפעל בירושלים בפרט, סיור במעבדת נשים חרדיות ופאנל שאלות-תשובות עם עובדות. במקביל, אינטל יוזמת פעילות התנדבותית עבור הציבור החרדי במוסד לנערות במצוקה ובעזר מציון. אינטל תורמת מחשבים לסמינרים בהן לומדות נשים חרדיות ותומכת בחרדיות שלומדות באוניברסיטה הפתוחה.

לאור הצלחתה של העסקת חרדים באינטל ישראל ולאור תרומתה הן לאינטל והן לחברה הישראלית, אנו מתכוונים להרחיב את הפעילות ככל שניתן בשנים הבאות.

אנקדוטה לסיכום (פורסם בכתבה בפורבס ישראל, 27.07.2013): מהנדס בכיר בשם אריאל מלמוד, אומר לפורבס כי עמד בפני דילמה - הוא נקרע בין הצורך ללמוד תורה לבין הצעת העבודה שקיבל מאינטל. כמו כל חרדי טוב, הלך מלמוד אל הרב: "אני זוכר שטיילנו יחד", אומר מלמוד, "ואז הרבי שאל: מי זו אינטל? זו חברה רצינית?". אריאל השיב בחיוב. "לך לאינטל", ענה הרב. "רצינות היא תכונה טובה".